

Mijn account

Start

Over deze site

Nieuws

Ondersteuning

Contact

Overzichtspagina methode

Snelmenu:

Maak een keuze

[← Alle 8 resultaten.](#)**Feniks voor de tweede fase, tweede editie**ThiemeMeulenhoff Voortgezet Onderwijs
2008-2012

635 Delen

[voeg toe aan vergelijking](#)[Bookmark deze pagina](#)[Print leermiddel informatie](#)[Meld een fout of omissie](#)**Methodes
vergelijken**

Selecteer minstens twee methodes via 'Voeg toe aan vergelijking'

Overzicht

Beschrijving (1)

Ervaring (0)

Analyse (0)

Uw mening

Beschrijving: Feniks voor de tweede fase**Samenvatting**

Feniks is een geschiedenismethode voor het voortgezet onderwijs. De methode kent verschillende edities (onderbouw, bovenbouw vmbo en de tweede fase). Deze beschrijving betreft de tweede, herziene druk voor de tweede fase met een aparte havo en vwo-editie.

Het materiaal bestaat voor de leerlingen van havo uit: een leeropdrachtenboek, twee themakaternen en het leerlinggedeelte van de methodewebsite www.feniks-online.nl. Voor vwo zijn er een leeropdrachtenboek, vier themakaternen en het leerlinggedeelte van de methodewebsite. In de loop van 2013 verschijnen nog een aantal themakaternen, voor havo en voor vwo.

Al het docentmateriaal is digitaal en te vinden op het docentendeel van de methodesite. Zowel de leeropdrachtenboeken als de thema katernen zijn in full colour en bevatten illustraties (foto's, tekeningen, kaarten en tijdbalken).

De uitgevers geven voor de uitgangspunten van de methode een drietal kernwoorden aan: diepgang, kwaliteit en inspiratie. Verder wordt voor de opdrachten in de paragrafen de taxonomie van Bloom gehanteerd.

De leerstof voor zowel havo als vwo is thematisch geordend waarbij ieder hoofdstuk één van de tien tijdvakken behandelt. Daarnaast zijn er voor havo twee aparte themakaternen. Voor vwo zijn dat er vier. Deze katernen behandelen één specifiek thema: geschiedenis van de democratische rechtsstaat in Nederland (aparte havo en vwo-edities); Made in China (aparte havo en vwo-edities); Midden Oosten (v) en Nederland immigratieland (v). In de handleiding is geen planning en informatie over de tijdsinvestering opgenomen. Leerlingen lezen de leerteksten en maken individueel of in kleine groepjes de opdrachten bij de paragrafen. Op deze wijze komen ze tot het antwoord op de gestelde onderzoeksvraag van de betreffende paragraaf.

Feniks biedt mogelijkheden voor het zelfstandig werken van leerlingen. Er is een variatie aan opdrachten waarbij rekening wordt gehouden met verschillende leerstijlen van leerlingen. Verder staan op de methodewebsite extra opdrachten.

Aan het eind van ieder hoofdstuk (en de katernen) is er een eindtoets op papier. Verder zijn er oefenreeksen die leerlingen zelfstandig op de computer kunnen maken. Van deze toetsen wordt automatisch de score bepaald.

Feniks heeft een methodesite www.feniks-online.nl met materiaal voor leerlingen en docenten. Voor leerlingen zijn dit onder andere digitale boeken en oefenmodules. Voor docenten geeft de site toegang tot de handleiding, antwoorden en toetsen. Naast de Feniks informatiebrief organiseert de uitgever in samenwerking met het Historisch Nieuwsblad collegedagen rondom een specifiek thema, onder de naam Feniks Academie.

Samenstelling

Feniks voor de tweede fase (tweede editie) heeft aparte havo en vwo-edities. Het materiaal voor havo bestaat voor de leerlingen uit een leeropdrachtenboek, twee themakaternen en het leerlinggedeelte van de methodewebsite www.feniks-online.nl. Voor vwo is er eveneens een leeropdrachtenboek, daarnaast vier themakaternen en het leerlinggedeelte van de methodewebsite. Het aantal thema's wordt in de loop van 2013 uitgebreid.

Het materiaal voor docenten is volledig digitaal en is te vinden op de methodewebsite. De licenties zijn één jaar (365 dagen) geldig.

Vormgeving

De leeropdrachtenboeken zijn gebonden en hebben een slappe, geplastificeerde kaft met gelijmde rug. Deze boeken zijn in full colour en bevatten illustraties (foto's, tekeningen, kaarten en tijdbalken). De leerstofkaternen zijn in A4-formaat, met slappe kaft en gelijmde rug. De katernen zijn in full colour en bevatten illustraties. In de leerteksten staan belangrijke begrippen in blauw en vet gedrukt. In de themakaternen zijn belangrijke begrippen eveneens in vet/blauw gedrukt. Bij de opdrachten staan icoontjes om aan te geven of de opdracht met de computer gemaakt moet worden of dat er samengewerkt moet worden met andere leerlingen.

Didactische uitgangspunten en doelstellingen

In de handleiding geven de auteurs voor de uitgangspunten van de methode de volgende drie kernwoorden aan: 'diepgang, kwaliteit en inspiratie'.

Binnen *Feniks* komt 'diepgang' tot uiting door de aandacht die wordt besteed aan de lange lijnen in de geschiedenis en de variatie aan tekst- en beeldbronnen die wordt geboden. Kwaliteit komt naar voren door de aansluitingen op het centraal schoolexamen (CSE) en omdat historische vaardigheden in ieder hoofdstuk geoefend kunnen worden. 'Inspiratie' zit hem in de lessen voor het digitale schoolbord, de extra tekst- en beeldbronnen.

De verplichte examenstof is geheel in het materiaal van *Feniks* verwerkt. De domeinen die in de methode zijn opgenomen betreffen: domein A: vaardigheden (deze komen aan bod in 'het overzicht van de geschiedenis' en in de thema-katernen); domein B; oriëntatiekennis (over alle tijdvakken wordt dit domein in 'het overzicht van de geschiedenis' aangeboden); domein C: dit zijn de thema's in de katernen zoals 'Geschiedenis van de rechtsstaat' en 'Made in China'.

In *Feniks* wordt uitgegaan van de taxonomie van Bloom. Het gaat hier om de opdrachten die aan het eind van iedere paragraaf staan. Deze opdrachten zijn op het niveau van: kennis, begrip, toepassing en analyse. De categorie waartoe iedere opdracht behoort, staat hierbij aangegeven.

Leerstofinhoud

De leeropdrachtenboeken bevatten leerstof voor leerjaar 4 en 5 van havo en 4, 5 en 6 van vwo. Voor zowel havo als vwo worden dezelfde thema's aangeboden. Iedere paragraaf van een tijdvak behandelt één of meer kenmerkende aspecten van het tijdvak. De onderwerpen van de paragrafen voor zowel havo als vwo komen in grote lijnen overeen. De uitwerking in leerteksten komt soms overeen, maar er zijn duidelijke verschillen in niveau en in de complexiteit van de bronnen. Dit zelfde geldt voor de opdrachten die leerlingen moeten maken. Ook illustraties bij de leerteksten verschillen in beide edities.

De thema's die worden behandeld zijn:

1. Tijd van jagers en boeren (van jagers-verzamelaars naar boeren; Egypte, staat van boeren en steden).
2. Tijd van Grieken en Romeinen (de Griekse wereld, het hellenisme; Imperium Romanum).
3. Tijd van monniken en ridders (leenheren en leenmannen; christendom in Europa; islam in Europa).
4. Tijd van steden en staten (de macht van de paus; kruistochten; staten ontstaan).
5. Tijd van ontdekkers en hervormers (de kerkhervorming; uit de opstand een republiek geboren).
6. Tijd van regenten en vorsten (rijk door handel overzee; wetenschap en kunst).
7. Tijd van pruiken en revoluties (verlicht absolutisme; democratische revoluties).
8. Tijd van burgers en stoommachines (de Industriële Revolutie; nationalisme en Duitse eenwording).
9. Tijd van wereldoorlogen (de Eerste Wereldoorlog; fascisme en nationaalsocialisme).
10. Tijd van televisie en computer (de Koude Oorlog; Europa van verdeeld naar één).

De themakaternen voor havo gaan over:

- geschiedenis van de democratische rechtsstaat in Nederland (1. Vrijheidsrechten en politieke rechten in Nederland. 2. De wording van de Nederlandse rechtsstaat. 3. Nederland op weg naar een parlementaire democratie. 4. Partijvorming vanaf 1848);
- made in China (1. De keizer aan het hoofd, de boer aan de basis. 2. China de 'duivels van over zee'. 3. Revoluties en nationalisme. 4. De opbouw van een socialistische staat. 5. Socialisme met Chinese kenmerken).

De katernen voor vwo behandelen:

- geschiedenis van de democratische rechtsstaat in Nederland (1. Vrijheidsrechten en politieke rechten in Nederland. 2. Het denken over staat en onderdanen. 3. De wording van de Nederlandse staat. 4. Nederland op weg naar een parlementaire democratie. 5. Partijvorming vanaf 1848);
- made in China (hier komen dezelfde onderwerpen aan bod als in het havo-katern);
- het Midden Oosten (1. De nadagen van het Ottomaanse Rijk. 2. Geboren uit onrecht, gegrondvest op onrecht. 3. Arabieren tegen de staat Israël. 4. Oorlogen om Allah en olie. 5. Kronkelwegen naar vrede en democratie);
- Nederland immigratieland (1. Immigranten in Nederland in de negentiende eeuw. 2. Immigranten in Nederland in de eerste helft van de twintigste eeuw. 3. Immigranten in Nederland na de tweede Wereldoorlog. 4. Het ontstaan van de multiculturele samenleving, 1970-1990. 5. De Nederlandse multiculturele samenleving sinds 1990).

Leerstofordening

De methode *Feniks* kent verschillende edities: onderbouw, vmbo bovenbouw (leerwegen) en de tweede fase. De leerstof voor de editie tweede fase is voor het CSE chronologisch geordend in het 'Overzicht van de geschiedenis'. Hierbij is het materiaal voor havo 4 en 5 opgenomen in één leeropdrachtenboek met tien hoofdstukken. Elk hoofdstuk behandelt één van de tien tijdvakken. De tijdvakken worden in chronologische volgorde aangeboden.

De leerstof voor vwo 4, 5 en 6 is eveneens te vinden in één leeropdrachtenboek met tien hoofdstukken. Over de leerjaren van havo en vwo heeft de leerstof een oplopende moeilijkheidsgraad.

De hoofdstukken hebben een uniforme opbouw. Allereerst is er 'de oriëntatie' op het betreffende tijdvak. Vervolgens zijn er een aantal paragrafen met leerteksten en opdrachten. Het hoofdstuk eindigt met 'de afsluiting'. Deze afsluiting bestaat uit leerdoelen, kenmerkende aspecten, begrippen en opdrachten.

Naast het leeropdrachtenboek zijn er aparte katernen voor het schoolexamen, die elk een specifiek thema behandelen. Voor havo zijn er tot nu toe twee katernen en voor vwo zijn er vier, maar dat aantal wordt uitgebreid. De themakaternen bestaan uit een aantal hoofdstukken met verschillende paragrafen.

Aan het eind van ieder hoofdstuk zijn opdrachten van de verschillende paragrafen opgenomen.

Planning/tijdsinvestering

In de docentenhandleiding staat geen informatie over de planning en tijdsinvestering. De leerstof voor havo dient in twee leerjaren doorgewerkt te worden. De stof uit het leerboek vwo is bedoeld voor drie leerjaren. De hoofdstukken zijn verschillend van lengte. Voor de jongere tijdvakken is relatief meer tijd nodig dan voor de oudere tijdvakken. De hoeveelheid tijd die aan een hoofdstuk wordt besteed wordt door de betreffende geschiedenisdocent bepaald.

Didactiek (instructie en werkvormen)

Bij iedere paragraaf die de leerlingen moeten doorwerken staat een onderzoeksvraag aangegeven. Een voorbeeld van een dergelijke onderzoeksvraag is: "hoe werden in de vroege Middeleeuwen de fundamentele voor een Europees-christelijke cultuur gelegd" (tijdvak drie)? Een andere vraag is: "hoe probeerde men tijdens de Franse Revolutie enkele Verlichtingsidealen in praktijk te brengen" (tijdvak zeven)? Door stapsgewijs door de leerteksten en opdrachten heen te gaan moeten leerlingen tot een antwoord op de geformuleerde vraag komen. In het leeropdrachtenboek staan bij de leerteksten verschillende soorten opdrachten. Het betreft hier kennis-, begrips-, toepassings- en analyse-opdrachten. Leerlingen gaan op individuele wijze met deze opdrachten aan de slag. Dit gebeurt door middel van het geven van argumenten, het invullen van een schema, het invullen van een tijdlijn met namen en gebeurtenissen, het maken van een woordweb of samenvatting.

Maar ook zijn er opdrachten die met tweetallen uitgevoerd kunnen worden. Bijvoorbeeld het doen van een onderzoekje naar de persvrijheid tijdens de Republiek der Verenigde Nederlanden. Of in een kleine groep een discussie voeren over de complexiteit van de problematiek in het Midden-Oosten. Ook zijn er diverse opdrachten waarbij de computer wordt ingezet zoals het maken van een portretgalerij met citaten van

grote denkers. Of samen op internet de ontstaansgeschiedenis en programmapunten van de partijen in de Tweede Kamer opzoeken.

Elk hoofdstuk bevat een aantal examenopdrachten als voorbereiding op het eindexamen en is er aan het eind van iedere paragraaf een samenvattingsopdracht opgenomen. In de afsluiting worden per paragraaf de gestelde leerdoelen van het betreffende hoofdstuk vermeld zodat leerlingen weten wat ze moeten kunnen en kennen.

Tot slot is er aan het eind van ieder hoofdstuk een slotopdracht opgenomen. Het is de bedoeling dat leerlingen de stof op een praktische manier verwerken en tot een concreet eindresultaat komen.

Zelfstandig werken

De methode biedt mogelijkheden voor leerlingen om zelfstandig de leerteksten door te werken en de opdrachten te maken. Het boek bevat opdrachten (gesloten en open vragen) waarmee leerlingen zelfstandig aan de slag gaan. Bij de opdrachten staan de bronnen in het handboek aangegeven die leerlingen kunnen bestuderen om tot een antwoord op de vraag te komen.

Naast het zelfstandig bestuderen van de leerteksten en het uitvoeren van de vragen zijn er ook opdrachten waar leerlingen zelfstandig, in tweetallen of kleine groepjes aan werken (de slotopdracht aan het eind van een hoofdstuk).

De oefenreeksen die leerlingen op de computer maken om te kijken of ze de stof beheersen kunnen ook zelfstandig gemaakt worden.

Differentiatie

De leerstof wordt voor havo voor twee en vwo voor drie jaren aangeboden. Hierdoor is er een oplopende moeilijkheidsgraad in de hoofdstukken van 1 tot en met 10.

Verder maken leerlingen aan het eind van elk hoofdstuk een (soms twee) slotopdracht(en). Deze stellen leerlingen in staat op een praktische manier de stof van het hoofdstuk te verwerken. Deze opdrachten leiden naar een concreet eindresultaat.

Tot slot is op de website voor elk hoofdstuk nog een tijdvakopdracht opgenomen. Deze is te vinden op de website onder het kopje 'Inspiratie' als 'Extra lesmateriaal'. Voor deze opdrachten werken de leerlingen voor het betreffende tijdvak aan een eindproduct, zoals een propagandaproduct (tijdvak van wereldoorlogen) in de vorm van een radiotoespraak of een poster, een minithriller (tijdvak van ontdekkers en hervormers) in de vorm van verhaal, film of format voor een televisieprogramma (tijdvak van ontdekkers en hervormers).

Evaluatie/toetsing

Voor havo zijn er voor ieder tijdvak drie oefenreeksen www.feniks-online.nl beschikbaar. Voor vwo zijn er naast de drie oefenreeksen ook nog drie oefenreeksen-plus. Voor de vragen in de oefenreeksen moet bijvoorbeeld de juiste volgorde worden bepaald of het juiste antwoord worden gekozen. De leerling kijkt of het antwoord klopt en gaat vervolgens door. Aan het eind van de oefenreeks kan het resultaat ingeleverd worden. Het resultaat geeft automatisch een score in procenten per toets. Bij een score van 70% of meer wordt het resultaat weergegeven in het groen, bij een score tussen de 50% en de 70% in het oranje, en bij een score lager dan 50% zal het resultaat in het rood zichtbaar zijn. De resultaten van de leerlingen uit de oefenmodule kan de docent volgen in het systeem.

Aan het eind van ieder hoofdstuk in het boek (en de katernen) is er een eindtoets. Deze proefwerken zijn als Worddocument te vinden in het docentendeel van de methodesite. Ook de antwoorden van de proefwerken staan hier. De vragen van het proefwerk bevatten zowel meerkeuze- als open vragen. Tevens zijn er per augustus online extra opdrachten op examenniveau.

ICT

Ict is een geïntegreerd onderdeel van de methode waarbij deze onderdelen zijn te vinden op de methodesite www.feniks-online.nl. Leerlingen en docenten loggen hier met behulp van een gebruikersnaam en wachtwoord in. *Feniks online* bevat voor leerlingen de volgende onderdelen: digitale boeken, een oefenmodule, overzicht van resultaten, extra lesmateriaal, studiehulp (zoals tijdbalken en bibliografieën). Voor docenten heeft de methodewebsite twee mogelijkheden: een startlicentie of een totaallicentie. De startlicentie geeft de docent toegang tot: handleidingen, antwoorden, arrangementsinformatie, lesbrieven, PowerPointpresentaties en eindopdrachten. Deze onderdelen worden in de totaallicentie aangevuld met: toetsen (inclusief antwoorden), Digibord**bij**Feniks, digiboeken, oefenmodule, een overzicht van oefenresultaten per klas/leerling en online tijdbalken. De methodesite is voor de docenten ingedeeld in een

drietal categorieën waar de verschillende onderdelen zijn opgenomen. De categorieën zijn: 'basis' met bijvoorbeeld de digiboeken, antwoorden en handleidingen. In het deel 'inspiratie' is extra lesmateriaal opgenomen en het derde onderdeel is 'de evaluatie'. Hier staat een overzicht met de oefenresultaten en de proefwerken bij alle hoofdstukken. Verder staat op de startpagina een venster met actuele informatie. Met de component Digibord**bij**Feniks kan op het digitale schoolbord of via de beamer door het boek gebladerd worden. In het digitale boek staan pictogrammen die geopend kunnen worden zoals: animaties, vragen, links, opdrachten en antwoorden bij de werkboeken. Ook kan de docent zelf lessen samenstellen, door bronnen en iconen te verwijderen, te veranderen of toe te voegen.

Aansluiting/afstemming en implementatie

De uitgever biedt geschiedenisdocenten, de Feniks informatiebrief. Deze digitale nieuwsbrief, die bestaat uit vakinhoudelijke en actuele informatie, ontvangen docenten een paar keer per jaar.

Verder is er de Feniks Academie, hiervoor worden een aantal collegedagen rondom een specifiek thema georganiseerd. In 2013 zijn dat: de Gouden Eeuw, Slavernij, het Nederlandse Koningshuis, de Koude Oorlog en de Nederlandse Opstand (1568-1648).

Docenten hebben de mogelijkheid om deel te nemen aan het 'online panel geschiedenis'. Dit online panel krijgt een paar keer per jaar een korte vragenreeks toegestuurd over een onderwerp dat op dat moment actueel is voor het vak geschiedenis of voor de methode.

Algemene informatie

Voor beschrijving geraadpleegde materialen

Leeropdrachtenboek voor havo.

Themakaternen havo:

- geschiedenis van de democratische rechtsstaat in Nederland (2e druk 2013);
- made in China (2e druk 2013).

Leeropdrachtenboek voor vwo.

Themakaternen vwo:

- geschiedenis van de democratische rechtsstaat in Nederland (2e druk 2013)
- made in China (2e druk 2013);
- het Midden Oosten (2e druk 2013);
- Nederland immigratieland.

Methodewebsite: www.feniks-online.nl

Naam/functie van de beschrijver

Christine Volkering, leerplanontwikkelaar SLO

Datum afronding beschrijving

juli 2013

